

Profesor dr hab. Andrzej Stanisław Barczak, dr h.c. (1939–2019)

Profesor dr hab. Andrzej Stanisław Barczak urodził się w Nowym Bytomiu 4 lutego 1939 r. Począwszy od studiów w latach 1957–1962 związany był z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach (UEK). Początkowo pracował jako wolontariusz w kierowanej przez prof. Maksymiliana Ziomka Katedrze Statystyki, a następnie, po ukończeniu studiów, w tej samej katedrze pod kierunkiem prof. dr hab. Zbigniewa Pawłowskiego. Tam obronił w 1968 r. pracę doktorską pt. *Ekonometryczna analiza kosztów produkcji na przykładzie przemysłu piwowarsko-słodowniczego*.

Początki kariery naukowej
Fot. Archiwum UEK

W 1976 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Makromodele ekonometryczne a planowanie gospodarki narodowej* uzyskał stopień doktora habilitowanego. W 1985 r. otrzymał tytuł naukowy profesora i od 1993 r. do przejścia na emeryturę pracował na stanowisku profesora zwyczajnego na UEK. W 2005 r. uzyskał godność doktora honoris causa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Ponadto w latach 1996–2003 był kierownikiem Zakładu Mikroekonomii Instytutu Zarządzania Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz w latach 2009–2011 rektorem Śląskiej Wyższej Szkoły Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka w Katowicach.

Na UEK pełnił m.in. funkcje prodziekana Wydziału Przemysłu (1975–1981), dziekana Wydziału Przemysłu (1984–1987), kierownika Katedry Ekonometrii, prorektora (1981–1984), przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej (1993–1996) i rzecznika dyscyplinarnego (1993–1996). 29 września 2017 r., po 50 latach od nadania Mu stopnia naukowego doktora, na UEK odbyła się uroczystość odnowienia Jego doktoratu.

Profesor Barczak był kontynuatorem i współtwórcą zapoczątkowanej przez Pawłowskiego katowickiej szkoły ekonometrycznej. W latach 70. wykładał w Letniej Szkole Ekonometrycznej w Ustroniu Wielkopolskim, której celem było przybliżenie zagadnień ekonometrii ekonomistom reprezentującym inne specjalności. Był także stałym i aktywnym uczestnikiem oraz współorganizatorem Kon-

ferencji Statystyków, Ekonometryków i Matematyków Uczelni Ekonomicznych Polski Południowej, nie opuszczając chyba żadnej z dotychczasowych 55 konferencji, łącznie z ostatnią, która odbyła się w kwietniu br.

Wypromował 17 doktorów (ostatniego 6 marca 2019 r.), ponad 600 magistrów, był recenzentem 75 prac doktorskich, ponad 50 prac habilitacyjnych, 28 wniosków o tytuł naukowy oraz czterech wniosków o tytuł doktora honoris causa.

Pełnił wiele ważnych i zaszczytnych funkcji z wyboru: w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (1987–1998), w Centralnej Komisji ds. Stopni Naukowych i Tytułu Naukowego przy Prezesie Rady Ministrów oraz w Komisji Konkursowej Komitetu Badań Naukowych (1994–2006). Od 1976 r. był wybierany do Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN, od 1993 r. będąc członkiem Prezydium, a w latach 2007–2010 przewodniczącym. Ponadto w latach 2006–2014 sprawował funkcję Prezesa Oddziału Katowice Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz członka Prezydium Zarządu Krajowego.

Został powołany do Naukowej Rady Statystycznej GUS (1981–2005), Komisji Matematycznej GUS (1976–1981) i Komisji Nagród Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów (1994–1997). Był członkiem rad programowych czasopism naukowych: „Przeglądu Statystycznego”, „Gospodarki Narodowej”, „Śląskiego Przeglądu Statystycznego” i „Journal of Economics & Management”. Należał do wielu towarzystw naukowych, m.in.: The Econometric Society, The European Economic Association, The Royal Economic Society, Polskiego Towarzystwa Statystycznego, Polskiego Towarzystwa Prakseologicznego, Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierowania, Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie oraz Towarzystwa Popierania i Krzewienia Nauki.

Za swe osiągnięcia został odznaczony Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej; otrzymał również pięć nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a w 2010 r. prestiżową nagrodę za całokształt działalności w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Jego zainteresowania naukowe początkowo koncentrowały się wokół problemów funkcji produkcji, ekonometrycznej analizy kosztów produkcji oraz budowy modeli gospodarki Polski, a w szczególności związków makromodeli z planowaniem gospodarki narodowej oraz wykorzystaniem modeli ekonometrycznych w prognozowaniu wykonania planów gospodarczych. Następnie zajmował się zagadnieniami regionalnych rachunków narodowych. W latach 80. zainteresował się także analizami społecznymi – badaniami warunków życia, ekonomicznych skutków alkoholizmu oraz śląskiego rynku pracy.

Uroczystość odnowienia doktoratu 29 września 2017 r.
Fot. Archiwum UEK

Profesor Barczak z wielkim zaangażowaniem zajmował się popularyzacją wiedzy ekonomicznej. Napisał wiele artykułów i komentarzy prasowych, często występował w radiu i telewizji.

Miał dwoje dzieci: Stanisława i Aleksandrę. Często podkreślał ogromną rolę, jaką odegrały w Jego życiu trzy kobiety: matka Jadwiga, żona Mirosława i córka Aleksandra.

Lubił muzykę klasyczną, wędrowki po górach, podróże, kuchnię francuską i dobrą kawę.

Był człowiekiem pogodnym, obdarzonym dużym poczuciem humoru i niezwykle przyjaznym, a do tego urodzonym gawędziarzem. Cieszył się nie tylko ogromnym szacunkiem, lecz także wielką sympatią kolegów i młodzieży.

Zmarł 21 maja.

Odszedł znakomity uczyony, szanowany nauczyciel akademicki, wychowawca wielu pokoleń studentów, człowiek prawy, życzliwy współpracownikom i studentom. Dla polskiej nauki i środowiska akademickiego, a zwłaszcza UEK, jego śmierć stanowi niepowetowaną stratę.

Zofia Mielecka-Kubień (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach)

Andrzej Stanisław Barczak był wybitnym ekonomistą i cenionym ekonometrykiem. Jego kariera akademicka zaczęła się w czasie studiów w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Katowicach, gdzie w latach 1960–1962 podjął pracę jako asystent na zasadzie wolontariatu w Katedrze Statystyki. Po skończeniu studiów w 1962 r. został tam zatrudniony. W 1968 r. zdobył stopień doktora, a w 1976 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Makromodele ekonometryczne a planowanie gospodarki narodowej* – doktora habilitowanego na Wydziale Przemysłu Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach. W lutym 1985 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. 14 kwietnia 2005 r. uzyskał godność doktora honoris causa Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu.

W swoim gabinecie w UEK
Fot. Archiwum UEK

W dowód uznania autorytetu naukowego Profesora od 1976 r. był on wybierany do Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN. Sprawował funkcje z wyboru w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (1987–1998), Centralnej Komisji ds. Stopni Naukowych i Tytułu Naukowego przy Prezesie Rady Ministrów oraz Komisji Konkursowej Komitetu Badań Naukowych (1994–2006). W latach 2006–2014 pełnił funkcję Prezesa Oddziału Katowice Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego; był również członkiem Prezydium Zarządu Krajowego. Działał także w wielu innych towarzystwach naukowych oraz radach programowych czasopism naukowych.

Był aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Statystycznego (PTS), a w latach 1981–2010 przewodniczył Radzie Oddziału Katowickiego PTS. W tym okresie inicjował wiele wspólnych przedsięwzięć PTS i służb statystyki publicznej, biorąc w nich czynny udział. W 2007 r. przeprowadził konsultacje naukowe na temat metodologii obliczeń produktu krajowego brutto w przekroju terytorialnym na potrzeby badania Urzędu Statystycznego w Katowicach pn. *1.67.07 Produkt krajowy brutto*

i jego elementy w ujęciu regionalnym. Współpracował z urzędem także podczas realizacji projektu *Wsparcie w zakresie rozwijania zestawu wskaźników do monitorowania narodowych strategii zrównoważonego rozwoju – Rozwój i wdrożenie polskiego zestawu wskaźników zrównoważonego rozwoju w latach 2009–2011* jako ekspert w zakresie teoretycznych podstaw konstrukcji wskaźników zrównoważonego rozwoju, metod ich obliczania i interpretacji.

Profesor był nieustannie aktywny na polu statystyki. Interesował się informacjami statystycznymi z różnych obszarów tematycznych, od wyników finansowych po budownictwo, także w ostatnich latach.

Z wojewodą śląskim Zygmuntem Łukaszczykiem
Fot. Archiwum UEK

Oprócz działalności naukowo-dydaktycznej angażował się w rozwiązywanie społeczno-gospodarczych problemów regionu. Był moderatorem Programu Regionalnej Polityki Gospodarczej Górnego Śląska oraz głównym negocjatorem strony społecznej Kontraktu Regionalnego dla województwa katowickiego. Przewodniczył Radzie Nadzorczej Funduszu Górnos Śląskiego S.A. w latach 1997–1999, a także zasiadał w radach nadzorczych kilku spółek, w tym Kompanii Węglowej S.A. w Katowicach, Eurofaktora S.A. w Mysłowicach i Akcept S.A. w Mysłowicach. W 2008 r. został powołany w skład rady programowej Radia Katowice i wybrany na jej przewodniczącego.

Był doradcą wojewody śląskiego i prezydenta Katowic. Zajmował się również popularyzacją wiedzy ekonomicznej w prasie, radiu i telewizji.